

Topografische kaart van Valkenswaard en omgeving rond 1880 (bron: [topotijdreis](https://www.topotijdreis.nl/))

Henry Seebohm en William Eagle Clarke

Twee Engelse vogelverzamelaars in Oost-Brabant in de tweede helft van de negentiende eeuw

Justin J.F.J. Jansen

Diverse verzamelaars uit Engeland brachten hun vakanties door in Nederland in de negentiende eeuw. Van deze vakanties werden vaak notities gemaakt en veelal kwamen verzamelde vogels en eieren terecht in de grotere Engelse Musea. Op de laatste plek zijn deze nog steeds toegankelijk en vormen een rijke bron over de historie van het Nederlandse landschap.

Twee bekende verzamelaars: Henry Seebohm en William Eagle Clarke bezochten in respectievelijk 1876 en 1879 Nederland en lieten waardevolle documentatie van deze bezoeken achter. In dit artikel wordt gekeken wat de resultaten waren van beide heren.

Bekende verzamelaars in Oost-Brabant waren Edward Clough Newcome (1810-1871), Joseph Baker (1813-1893) (Jansen & Vlek 2010) en William Bridger (1832-1870) (Bridger 1855, Jansen 2012). Deze werden

gevolgd door William Eagle Clark (Clarke 1880) en Henry Seebohm (Seebohm 1876, Milsom 2020). Documentatie van de meeste verzamelde soorten is nu nog steeds te vinden in diverse musea (Jansen 2012, 2013, 2014, Jansen & Vlek 2010). Het verzamelwerk van de in dit artikel besproken heren is van belang omdat hun activiteiten niet beperkt zijn gebleven tot voor Engelse waarnemers bijzondere soorten, maar ook over gewone soorten ging.

De persoon Henry Seebohm

Henry Seebohm werd geboren op 12 juli 1832 in Horton Grange, Bradford, Yorkshire, Engeland. Zijn vader Benjamin Seebohm was een lid van het Evangelisch genootschap en wol handelaar. Op 18 januari 1859 trouwde hij met Maria Healey (1840-1911) en ze kregen samen één zoon (Ted). Al op jonge leeftijd begon hij met eieren verzamelen, en na zijn opleiding kwam hij na enkele baantjes terecht bij een staalfabrikant in Rotherham. In 1861 is hij de financiële man van een staalbedrijf in Bradford. En in 1871 had hij niet minder dan 60 werknemers, hij verhuisde enkele jaren later met het bedrijf naar Sheffield, om daar het bedrijf Seebohm & Dieckstahl Ltd op te zetten. In 1891

verhuisde hij naar Londen om dicht bij het Britse Museum te gaan wonen.

Henry Seebohm (bron: [Wikipedia](#))

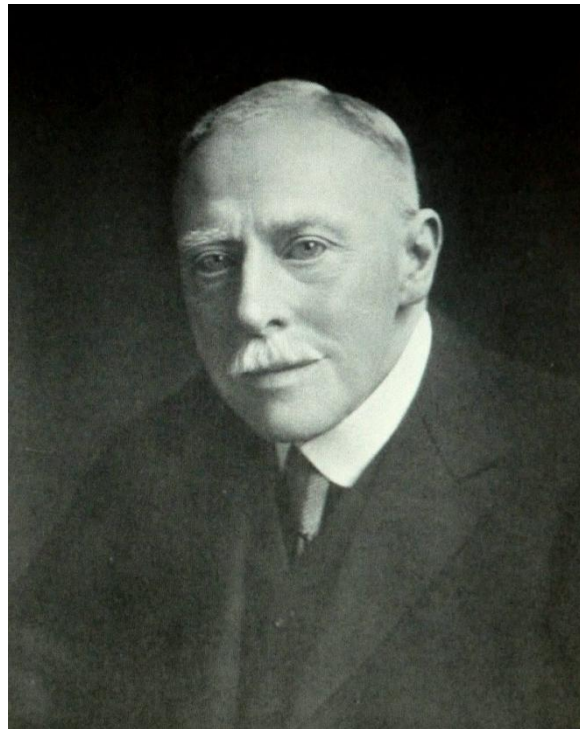
Seebohm intensiverde zijn verzamelactiviteiten rond 1870, en maakte de bekende expedities naar de Petchora vallei (Seebohm 1880) en de Yenesei (Seebohm 1882). Ook werden Canada & USA, Noorwegen (1874), Helgoland (1875), Spanje (1881-82), Turkije (1872) en Natal (Seebohm 1887) bezocht. De doelstellingen waren helder voor Seebohm, begrip te krijgen hoe het met Britse trekvogels staat en waar ze overwinteren.

Hierover publiceerde Seebohm vele artikelen en boeken. Ook beschreef hij enige nieuwe soorten voor de wetenschap en werden er enkele soorten naar hem vernoemd.

Seebohm werkte veel samen met de Nederlandse artiest John Gerrard Keulemans. Seebohm was Fellow of the Zoological Society (1873), de Linnaean Society (1879) en van de Royal Geographical Society (1878). Van de laatste organisatie was hij secretaris van 1890-95. Seebohm overleed aan de griep op 26 november 1895 in Londen.

De persoon William Eagle Clarke

William Eagle Clarke werd geboren op 16 maart 1853 in Leeds, Engeland. Zijn vader William Clarke was een jurist in Leeds. Tijdens zijn studie op de Leeds Universiteit werd zijn interesse aangewakkerd voor natuur. Na enige tijd werkzaam geweest te zijn in de civiele techniek werd hij in 1884 conservator aan het Leeds Museum. In 1888 werd hij assistent in het deel voor Natuurlijke Historie van het National Museum, Edinburgh, Schotland. En in 1900 promoveerde hij tot curator in het museum, een positie die hij volhield tot 1921. Hij maakte diverse reizen naar het buitenland o.a. IJsland (1884), Hongarije (1884), Andorra (1889) en Frankrijk (1895).

William Eagle Clarke (bron: [Wikipedia](#))

Ook schreef hij veel over collecties die binnenkwamen in het museum van elders uit de wereld, publicaties vooral in Ibis en The Naturalist. En hij beschreef enige nieuwe soorten voor de wetenschap. Hij pionierde in Europa door trekvogels op te zoeken op Ouessant (Frankrijk) (1898), Fair Isle (1905, 1906, 1907, 1908 en 1912), Eddystone Vuurtoren (voor Rame Head bij Plymouth) (1901), Kentish Knock Lightship (voor de kust van Kent en Essex) (1903), St Kilda (1910), Pentland Skerries (1912) en Flannans (1913) (Kinnaer 1938).

Clarke overleed op 10 mei 1938 in Edinburgh in een bejaardentehuis. Helaas ging veel materiaal verloren gedurende de Tweede Wereldoorlog (Bob McGowan in lit.). Zo is niets van zijn veldnotities meer te vinden in het museum, alleen nog wat correspondentie met J.A. Harvie-Brown.

De verzamelaar Henry Seebohm

“Slechts” tweemaal bezocht Seebohm Nederland, maar alleen gedurende het eerste bezoek werd veel verzameld en gedocumenteerd, vooral rond de plaats waar men het langst verbleef: Valkenswaard. Dit lijkt zelfs de meest complete documentatie van één gebied in Nederland tot die tijd.

Op 4 mei 1876 werd Londen verlaten door Seebohm en zijn reisgezel Charles Bygrave Wharton (ca. 1849->1881), via Harwich werd met de stoomboot naar Rotterdam gevaren. De aankomst in Rotterdam was om 10 uur ‘s morgens en vanuit hier werd de trein genomen naar Leiden. In de middag arriveren beide heren in het Rijksmuseum voor Natuurlijk Historie (nu Naturalis Biodiversity Center) in Leiden, en kregen een rondleiding van Hermann Schlegel (de directeur van de collectie). Op 6 en 7 mei zochten beide heren samen met een lokale verzamelaar (“Seemer”) naar weidevogels rondom Leiden (tabel 1).

Tabel 1. Soorten gezien door Henry Seebohm et al. in de omgeving van Valkenswaard, 10 t/m 29 mei 1876.

Zomertaling <i>Anas querquedula</i>
Wilde Eend <i>Anas platyrhynchos</i>
Patrijs <i>Perdix perdix</i>
Dodaars <i>Tachybaptus ruficollis</i>
Zomertortel <i>Streptopelia turtur</i>
Koekoek <i>Cuculus canorus</i>
Waterral <i>Rallus aquaticus</i>
Porseleinhoen <i>Porzana porzana</i>
Waterhoen <i>Gallinula chloropus</i>
Meerkoet <i>Fulica atra</i>
Blauwe Reiger <i>Ardea cinerea</i>
Goudplevier <i>Pluvialis apricaria</i>
Wulp <i>Numenius arquata</i>
Grutto <i>Limosa limosa</i>
Kemphaan <i>Calidris pugnax</i>
Bosruiter <i>Tringa glareola</i>
Tureluur <i>Tringa totanus</i>
Watersnip <i>Gallinago gallinago</i>
Zwarte Stern <i>Chlidonias niger</i>
Visdief <i>Sterna hirundo</i>
Bruine Kiekendief <i>Circus aeruginosus</i>
Steenuil <i>Athene noctua</i>
Ransuil <i>Asio otus</i>
Hop <i>Upupa epops</i>
Draaihals <i>Jynx torquilla</i>
Groene Specht <i>Picus viridis</i>
Torenvalk <i>Falco tinnunculus</i>
Boomvalk <i>Falco subbuteo</i>
Wielewaal <i>Oriolus oriolus</i>
Grauwe Klauwier <i>Lanius collurio</i>
Klapekster <i>Lanius excubitor</i>
Roodkopklauwier <i>Lanius senator</i>
Ekster <i>Pica pica</i>
Gaai <i>Garrulus glandarius</i>
Kauw <i>Corvus monedula</i>
Roek <i>Corvus frugilegus</i>
Zwarte Kraai <i>Corvus corone</i>
Pimpelmees <i>Cyanistes caeruleus</i>
Koolmees <i>Parus major</i>
Kuifmees <i>Lophophanes cristatus</i>
Zwarte Mees <i>Periparus ater</i>
Matkop <i>Poecile montanus</i>
Kuifleeuwerik <i>Galerida cristata</i>
Boomleeuwerik <i>Lullula arborea</i>
Veldleeuwerik <i>Alauda arvensis</i>
Oeverzwaluw <i>Riparia riparia</i>
Boerenzwaluw <i>Hirundo rustica</i>
Huiszwaluw <i>Delichon urbicum</i>

Staartmees <i>Aegithalos caudatus</i>
Fluiter <i>Phylloscopus sibilatrix</i>
Tjiftjaf <i>Phylloscopus collybita</i>
Fitis <i>Phylloscopus trochilus</i>
Braamsluiper <i>Sylvia curruca</i>
Grasmus <i>Sylvia communis</i>
Tuinfluiter <i>Sylvia borin</i>
Sprinkhaanzanger <i>Locustella naevia</i>
Snor <i>Locustella luscinioides</i>
Spotvogel <i>Hippolais icterina</i>
Kleine Karekiet <i>Acrocephalus scirpaceus</i>
Rietzanger <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>
Grote Karekiet <i>Acrocephalus arundinaceus</i>
Boomkruiper <i>Certhia brachydactyla</i>
Winterkoning <i>Troglodytes troglodytes</i>
Spreeuw <i>Sturnus vulgaris</i>
Merel <i>Turdus merula</i>
Kramsvogel <i>Turdus pilaris</i>
Grauwe Vliegenvanger <i>Muscicapa striata</i>
Roodborst <i>Erithacus rubecula</i>
Nachtegaal <i>Luscinia megarhynchos</i>
Blauwborst <i>Luscinia svecica</i>
Zwarte Roodstaart <i>Phoenicurus ochrurus</i>
Gekraagde Roodstaart <i>Phoenicurus phoenicurus</i>
Paapje <i>Saxicola rubetra</i>
Roodborsttapuit <i>Saxicola rubicola</i>
Tapuit <i>Oenanthe oenanthe</i>
Bonte Vliegenvanger <i>Ficedula hypoleuca</i>
Heggenmus <i>Prunella modularis</i>
Huisemus <i>Passer domesticus</i>
Ringmus <i>Passer montanus</i>
Gele Kwikstaart <i>Motacilla flava</i>
Witte Kwikstaart <i>Motacilla alba</i>
Duinpieper <i>Anthus campestris</i>
Boompieper <i>Anthus trivialis</i>
Vink <i>Fringilla coelebs</i>
Goudvink <i>Pyrrhula pyrrhula</i>
Groenling <i>Chloris chloris</i>
Kneu <i>Linaria cannabina</i>
Geelgors <i>Emberiza citrinella</i>
Ortolaan <i>Emberiza hortulana</i>
Rietgors <i>Emberiza schoeniclus</i>

Ook werden veel gewone soorten als Nachtegaal, Gekraagde Roodstaart en Tjiftjaf gehoord en gezien. In de middag van 7 mei vertrokken beide heren naar Amsterdam alwaar Henri Mathieu Labouchere (1807-

1869) zich bij het gezelschap voegde. Op 8 mei werd het Naardermeer bezocht, en op 9 mei werd, na een nacht in Utrecht doorgebracht te hebben, doorgereisd naar Valkenswaard. Tussen 10 en 26 mei werden 90 soorten vastgesteld door het gezelschap (tabel 1). Op 13 mei kwam Labouchere naar Valkenswaard om de heren aldaar te vergezellen. Seebohm ging tussentijd op 18 tot 20 mei nog naar Düsseldorf (Duitsland) voor een bezoek, terwijl Wharton en Labouchere te Valkenswaard bleven.

Niet van alle waargenomen soorten werden eieren verzameld (tabel 2). Veel eieren werden aangedragen door lokale schooljongens, o.a. ook een legsel van Kleinst Waterhoen op 28 mei 1876 dat het jaar ervoor hier verzameld was (Jansen 2013).

Op 26 en 27 mei 1880 bezocht Seebohm opnieuw Valkenswaard en zocht direct contact met Adriaan Mollen. In de twee dagen dat ze in Valkenswaard waren namen ze Wielewaal waar en verzamelden of kregen ze vers verzamelde eieren van Grutto, Tureluur, Zwarte Stern, Spotvogel, Zomertortel en enkele andere algemenere soorten. Het meest bijzondere was dat van een Koekoek die uit een nest kwam waarin nog vier eieren van Gekraagde Roodstaart zaten (Tim Milsom in lit.).

Tabel 2. Legsels verzameld door Henry Seebohm in de omgeving van Valkenswaard, 10 t/m 29 mei 1876.

Soort	Datum	Eieren	Notities	Literatuur (referentie)
Zomertaling <i>Anas querquedula</i>	21 mei 1876	6	11 eieren in Seebohm 1876, Seebohm's reg.no. 30	Oates 1902: 176, Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	8	Seebohm's reg.no. 28	Seebohm Ms 1876
Wintertaling <i>Anas crecca</i>	15 mei 1876	6	8 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.1.6051-6, Seebohm's reg.no. 32	Oates 1902: 170, Seebohm Ms 1876
Dodaars <i>Tachybaptus ruficollis</i>	28 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.1.1.1130-2, Seebohm's reg.no. 27	Oates 1901: 133, Seebohm Ms 1876
Zomertortel <i>Streptopelia turtur</i>	12 mei 1876	2	reg.no. BMNH 1901.1.1.773-4, Seebohm's reg.no. 55	Oates 1901: 94, Seebohm Ms 1876
	24 mei 1876	2	reg.no. BMNH 1901.1.1.775-6, Seebohm's reg.no. 63	Oates 1901: 94, Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 64	Seebohm Ms 1876
Waterral <i>Rallus aquaticus</i>	29 mei 1876	8	reg.no. BMNH 1901.1.1.824-31, Seebohm's reg.no. 41	Oates 1901: 111, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.1.844-7, Seebohm's reg.no. 45	Oates 1901: 111, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 42	Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 43	Seebohm Ms 1876
	12 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 44	Seebohm Ms 1876
Porseleinhoen <i>Porzana porzana</i>	25 mei 1876	1	Eieren (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse, 7 eieren in Seebohm, reg.no. BMNH 1901.1.1.927, Seebohm's reg.no. 213	Oates 1901: 117, Seebohm Ms 1876
	19 mei 1876	10	Eieren (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse. Date corrected at the egg card, 13 eggs in Seebohm, reg.no. BMNH 1901.1.1.948-57, Seebohm's reg.no. 48	Oates 1901: 117, Seebohm Ms 1876
	24 mei 1876	3	Eieren (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse, 4 eieren in Seebohm, reg.no. BMNH 1901.1.1.924-6, Seebohm's reg.no. 50	Oates 1901: 117, Seebohm Ms 1876
	19 mei 1876	4	1 ei (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse, reg.no. BMNH 1901.1.1.911-4	Oates 1901: 117
	14 mei 1876	5	1 ei (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse, reg.no. BMNH 1901.1.1.928-33	Oates 1901: 117
	19 mei 1876	6	Eieren (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse	Oates 1901: 117
	21 mei 1876	7	Eieren (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse, reg.no. BMNH 1901.1.1.904-10	Oates 1901: 117
	21 mei 1876	8	Eieren (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse, reg.no. BMNH 1901.1.1.916-23	Oates 1901: 117
	14 mei 1876	1	Eieren (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse, reg.no. BMNH 1901.1.1.938	Oates 1901: 117
	19 mei 1876	9	Eieren (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse, reg.no. BMNH 1901.1.1.939-47	Oates 1901: 117
	19 mei 1876	1	reg.no. BMNH 1901.1.1.915	Oates 1901: 117
	12 mei 1876	29	Seebohm's reg.no. 46	Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	29	Seebohm's reg.no. 49	Seebohm Ms 1876
	14 mei 1876	27	Seebohm's reg.no. 51	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 214	Seebohm Ms 1876
12 mei 1876	4		Oates 1901: 117	
Kleinst Waterhoen <i>Porzana pusilla</i>	3 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.1.1.958-960, Seebohm's reg.no. 72	Oates 1901: 118, Seebohm Ms 1876
	mei 1875		Entry Book NHM page 55, reg.no. BMNH 1901.1.1.961-868	
Waterhoen <i>Gallinula chloropus</i>	23 mei 1876	5	5 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.1.1021-5, Seebohm's reg.no. 25	Oates 1901: 124, Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	5	5 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.1.1026-30, Seebohm's reg.no. 26	Oates 1901: 124, Seebohm Ms 1876
Waterhoen <i>Gallinula chloropus</i>	22 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 24	Seebohm Ms 1876
Kievit <i>Vanellus vanellus</i>	7 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.1.3961-4, Seebohm's reg.no. 2	Oates 1902: 16, Seebohm Ms 1876
Wulp <i>Numenius arquata</i>	20 mei 1876	3	4 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.1.4404-6, Seebohm's reg.no. 4	Oates 1902: 37, Seebohm Ms 1876
	16 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.1.9400-3, Seebohm's reg.no. 8	Oates 1902: 37, Seebohm Ms 1876
	24 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 6	Seebohm Ms 1876
	14 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 7	Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	1	Seebohm's reg.no. 9	Seebohm Ms 1876
Grutto <i>Limosa limosa</i>	7 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.1.4520-23, Seebohm's reg.no. 1	Oates 1902: 40, Seebohm Ms 1876
	7 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 3	Seebohm Ms 1876
Kemphaan <i>Calidris pugnax</i>	21 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.1.4778-81, Seebohm's reg.no. 14	Oates 1902: 50, Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.1.14782-5, Seebohm's reg.no. 18	Oates 1902: 50, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	1	Seebohm's reg.no. 15	Seebohm Ms 1876
	27 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 19	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 20	Seebohm Ms 1876

Bosruiter <i>Tringa glareola</i>	14 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 12	Oates 1902: 49, Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 13	Oates 1902: 49, Seebohm Ms 1876
Tureluur <i>Tringa totanus</i>	23 mei 1876	4	Afgebeeld in Seebohm British Birds, reg.no. BMNH 1901.1.1.4588-91, Seebohm's reg.no. 16	Oates 1902: 43, Seebohm Ms 1876
	24 mei 1876	2	reg.no. BMNH 1901.1.1.4597-8, Seebohm's reg.no. 17	Oates 1902: 43, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	1	2 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.1.4599, Seebohm's reg.no. 21	Oates 1902: 43, Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	1	3 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.1.4593, Seebohm's reg.no. 23	Oates 1902: 43, Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 10	Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 22	Seebohm Ms 1876
Watersnip <i>Gallinago gallinago</i>	29 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.1.5072-5, Seebohm's reg.no. 215	Oates 1902: 62, Seebohm Ms 1876
Visdief <i>Sterna hirundo</i>	26 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 29	Seebohm Ms 1876
Zwarte Stern <i>Chlidonias niger</i>	26 mei 1876	14	reg.no. BMNH 1901.1.1.2328-2341	Oates 1901: 176
	21 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 74	Seebohm Ms 1876
Bruine Kiekendief <i>Circus aeruginosus</i>	25 mei 1876	1	Seebohm's reg.no. 216	Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 217	Seebohm Ms 1876
Grauwe Kiekendief <i>Circus pygargus</i>	25 mei 1876	3	1 ei (waarschijnlijk) gestolen door Shorthouse, 3 eieren in Seebohm, reg.no. BMNH 1901.1.1.1.6839-41, Seebohm's reg.no. 11	Oates 1902: 238, Seebohm Ms 1876
	mei 1875	2	reg.no. BMNH 1901.1.1.1.6865-6	Oates 1902: 238
Hop <i>Upupa epops</i>	23 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.1.8329-33, Seebohm's reg.no. 73	Oates & Reid 1903: 47, Seebohm Ms 1876
Torenvalk <i>Falco tinnunculus</i>	27 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 5	Oates 1902: 310, Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 65	Seebohm Ms 1876
	27 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 75	Seebohm Ms 1876
Boomvalk <i>Falco subbuteo</i>	19 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 66	Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 67	Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 76	Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	4		Oates 1902: 301
Wielewaal <i>Oriolus oriolus</i>	29 mei 1876	4	5 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.7626-9, Seebohm's reg.no. 58	Ogilvie-Grant 1912: 428, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.7622-5, Seebohm's reg.no. 59	Ogilvie-Grant 1912: 428, Seebohm Ms 1876
	27 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.7618-21, Seebohm's reg.no. 60	Ogilvie-Grant 1912: 428, Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.7614-7, Seebohm's reg.no. 61	Ogilvie-Grant 1912: 428, Seebohm Ms 1876
Grauwe Klauwier <i>Lanius collurio</i>	28 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.2559-62, Seebohm's reg.no. 168	Oates & Reid 1905: 284, Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.1.2.2553-5, Seebohm's reg.no. 170	Oates & Reid 1905: 284, Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.3563-67, Seebohm's reg.no. 172	Oates & Reid 1905: 284, Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.1.2.35508, Seebohm's reg.no. 173	Oates & Reid 1905: 284, Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 167	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 169	Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 171	Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 174	Seebohm Ms 1876
Klapekster <i>Lanius excubitor</i>	21 mei 1876	2	5 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.3254-5, Seebohm's reg.no. 83	Oates & Reid 1905: 275, Seebohm Ms 1876
	27 mei 1876	3	2 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.3251-3, Seebohm's reg.no. 84	Oates & Reid 1905: 275, Seebohm Ms 1876
Roodkopklauwier <i>Lanius senator</i>	27 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.3425-30, Seebohm's reg.no. 161	Oates & Reid 1905: 280, Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	1	5 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.3431, Seebohm's reg.no. 162	Oates & Reid 1905: 280, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.3432-6, Seebohm's reg.no. 163	Oates & Reid 1905: 280, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.3417-20, Seebohm's reg.no. 164	Oates & Reid 1905: 280
	29 mei 1876	4	?? eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.3421-4, Seebohm's reg.no. 166	Oates & Reid 1905: 280, Seebohm Ms 1876
	20 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 160	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 165	Seebohm Ms 1876
Ekster <i>Pica pica</i>	20 mei 1876	5	6 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.8098-8402, Seebohm's reg.no. 54	Ogilvie-Grant 1912: 477, Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.8094-7, Seebohm's reg.no. 57	Ogilvie-Grant 1912: 477, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 62	Seebohm Ms 1876
Gaai <i>Garrulus glandarius</i>	10 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.8250-5, Seebohm's reg.no. 52	Ogilvie-Grant 1912: 489, Seebohm Ms 1876
	19 mei 1876	5	6 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.8256-60, Seebohm's reg.no. 53	Ogilvie-Grant 1912: 489, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.8261-6	Ogilvie-Grant 1912: 489

	23 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 56	Seebohm Ms 1876
Roek <i>Corvus frugilegus</i>	21 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.1.2.7682-4	Acquisition Book page 133
Zwarte Kraai <i>Corvus corone</i>	21 mei 1876	4	3 eieren in 2014, reg.no. BMNH 1901.1.2.7999-8002, Seebohm's reg.no. 36	Ogilvie-Grant 1912: 468, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.8003-6, Seebohm's reg.no. 37	Ogilvie-Grant 1912: 468, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.7987-92	Ogilvie-Grant 1912: 468
	21 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.7993-5	Ogilvie-Grant 1912: 468
	21 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.2.7396-8	Ogilvie-Grant 1912: 468
	28 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 31	Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 33	Ogilvie-Grant 1912: 468, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 34	Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 35	Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	12	Seebohm's reg.no. 38	Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 39	Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 40	Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 47	Seebohm Ms 1876
Mees <i>Parus ssp</i>	15 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 137	Seebohm Ms 1876
	27 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 159	Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 196	Seebohm Ms 1876
Koolmees <i>Parus major</i>	23 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.4002-6, Seebohm's reg.no. 133	Oates & Reid 1905: 308, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.3997-4001, Seebohm's reg.no. 135	Oates & Reid 1905: 308, Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 134	Seebohm Ms 1876
	26 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 202	Seebohm Ms 1876
Kuifmees <i>Lophophanes cristatus</i>	23 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.3788-91	In Acquisition book page 119
Veldleeuwerik <i>Alauda arvensis</i>	28 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.5453-6, Seebohm's reg.no. 132	Ogilvie-Grant 1912: 126, Seebohm Ms 1876
Staartmees <i>Aegithalos caudatus</i>	28 mei 1876	8	reg.no. BMNH 1901.1.2.4117-24, Seebohm's reg.no. 192	Oates & Reid 1905: 314, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 158	Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 193	Seebohm Ms 1876
	27 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 194	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 195	Seebohm Ms 1876
Tjiftjaf <i>Phylloscopus collybita</i>	29 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.1.2.2521-3, Seebohm's reg.no. 141	Oates & Reid 1905: 223, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 140	Seebohm Ms 1876
Fitis <i>Phylloscopus trochilus</i>	23 mei 1876	8	reg.no. BMNH 1901.1.2.2299-306, Seebohm's reg.no. 111	Oates & Reid 1905: 221, Seebohm Ms 1876
	14 mei 1876	8	reg.no. BMNH 1901.1.2.2307-14, Seebohm's reg.no. 136	Seebohm Ms 1876
	16 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.2321-6, Seebohm's reg.no. 138	Oates & Reid 1905: 221, Seebohm Ms 1876
	27 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.2315-20, Seebohm's reg.no. 210	Oates & Reid 1905: 221, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	5	6 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.2327-31, Seebohm's reg.no. 211	Oates & Reid 1905: 221, Seebohm Ms 1876
Braamsluiper <i>Sylvia curruca</i>	23 mei 1876	5	In het acquisitie boek geetiketeerd als Orpheusgrasmus, reg.no. BMNH 1901.1.2.1946-50, Seebohm's reg.no. 99	Oates & Reid 1905: 214, Seebohm Ms 1876
Grasmus <i>Sylvia communis</i>	28 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.1796-800, Seebohm's reg.no. 205	Oates & Reid 1905: 210, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.1.2.1793-5, Seebohm's reg.no. 206	Oates & Reid 1905: 210, Seebohm Ms 1876
Tuinfluiter <i>Sylvia borin</i>	25 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.1855-9, Seebohm's reg.no. 148	Oates & Reid 1905: 211, Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.1872-6, Seebohm's reg.no. 149	Oates & Reid 1905: 211, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.1860-4, Seebohm's reg.no. 188	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	7	reg.no. BMNH 1901.1.2.1865-71	Oates & Reid 1905: 211
	24 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 143	Oates & Reid 1905: 211, Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 144	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	6	Seebohm's reg.no. 145	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	6	Seebohm's reg.no. 146	Seebohm Ms 1876
	27 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 147	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	6	Seebohm's reg.no. 150	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 189	Seebohm Ms 1876
Sprinkhaanzanger <i>Locustella naevia</i>	25 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.1267-71	Oates & Reid 1905: 180

Spotvogel <i>Hippolais icterina</i>	28 mei 1876 28 mei 1876	4 14	reg.no. BMNH 1901.1.2.1560-63, Seebohm's reg.no. 197 Seebohm's reg.no. 198	Oates & Reid 1905: 204, Seebohm Ms 1876 Seebohm Ms 1876
Rietzanger <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	15 mei 1876 14 mei 1876 16 mei 1876 21 mei 1876 20 mei 1876 16 mei 1876 28 mei 1876 21 mei 1876	5 5 5 6 6 5 4 4	6 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.1312-6, Seebohm's reg.no. 184 reg.no. BMNH 1901.1.2.1307-11 Seebohm's reg.no. 182 Seebohm's reg.no. 183 Seebohm's reg.no. 185 Seebohm's reg.no. 186 Seebohm's reg.no. 200 Seebohm's reg.no. 207	Oates & Reid 1905: 181, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 181 Seebohm Ms 1876 Seebohm Ms 1876 Seebohm Ms 1876 Seebohm Ms 1876 Seebohm Ms 1876 Seebohm Ms 1876
Winterkoning <i>Troglodytes troglodytes</i>	19 mei 1876	7	reg.no. BMNH 1901.1.1.9611-7, Seebohm's reg.no. 139	Oates & Reid 1905: 75, Seebohm Ms 1876
Merel <i>Turdus merula</i>	14 mei 1876 28 mei 1876 23 mei 1876	3 5 4	reg.no. BMNH 1901.1.1.9804-6, Seebohm's reg.no. 69 reg.no. BMNH 1901.1.1.9798-9803, Seebohm's reg.no. 70 reg.no. BMNH 1901.1.1.9795-8, Seebohm's reg.no. 71	Oates & Reid 1905: 94, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 94, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 94, Seebohm Ms 1876
Zanglijster <i>Turdus philomelos</i>	16 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 68	Oates & Reid 1905: 129, Seebohm Ms 1876
Grauwe Vliegenvanger <i>Muscicapa striata</i>	25 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.1.9204-8, Seebohm's reg.no. 187	Oates & Reid 1903: 253, Seebohm Ms 1876
Roodborst <i>Erithacus rubecula</i>	20 mei 1876 27 mei 1876	5 7	reg.no. BMNH 1901.1.2.740-4, Seebohm's reg.no. 175 reg.no. BMNH 1901.1.2.733-9, Seebohm's reg.no. 176	Oates & Reid 1905: 147, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 148, Seebohm Ms 1876
Nachtegaal <i>Luscinia megarhynchos</i>	21 mei 1876 21 mei 1876 21 mei 1876 21 mei 1876 29 mei 1876 14 mei 1876 16 mei 1876 23 mei 1876 25 mei 1876 16 mei 1876	5 5 5 6 5 5 5 4 4 5	reg.no. BMNH 1901.1.2.646-50, Seebohm's reg.no. 100 reg.no. BMNH 1901.1.2.651-6, Seebohm's reg.no. 101 reg.no. BMNH 1901.1.2.620-4, Seebohm's reg.no. 102 5 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.640-5, Seebohm's reg.no. 103 reg.no. BMNH 1901.1.2.625-9, Seebohm's reg.no. 108 reg.no. BMNH 1901.1.2.635-9, Seebohm's reg.no. 96 reg.no. BMNH 1901.1.2.635-9, Seebohm's reg.no. 98 Seebohm's reg.no. 104 Seebohm's reg.no. 106 Seebohm's reg.no. 110	Oates & Reid 1905: 145, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 145, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 145, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 145, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 145, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 145, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 145, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 145, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 145, Seebohm Ms 1876 Seebohm Ms 1876 Seebohm Ms 1876 Seebohm Ms 1876
Blauwborst <i>Luscinia svecica</i>	21 mei 1876 25 mei 1876 27 mei 1876 28 mei 1876 29 mei 1876 28 mei 1876 28 mei 1876 29 mei 1876 10 mei 1876	5 5 4 3 5 5 3 5 5	reg.no. BMNH 1901.1.2.601-5, Seebohm's reg.no. 78 reg.no. BMNH 1901.1.2.586-90, Seebohm's reg.no. 79 reg.no. BMNH 1901.1.2.611-4, Seebohm's reg.no. 80 reg.no. BMNH 1901.1.2.583-5, Seebohm's reg.no. 81 4 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.615-9, Seebohm's reg.no. 82 In het acquisitie boek de datum is genoteerd als 18-5-1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.606-10 reg.no. BMNH 1901.1.2.580-2 reg.no. BMNH 1901.1.2.596-600	Oates & Reid 1905: 144, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 144, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 144, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 144, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 144, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 144 Oates & Reid 1905: 144 Oates & Reid 1905: 144 Oates & Reid 1905: 144
Gekraagde Roodstaart <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	24 mei 1876 21 mei 1876 28 mei 1876	3 6 1+4	reg.no. BMNH 1901.1.2.457-461, Seebohm's reg.no. 204 reg.no. BMNH 1901.1.481-6, Seebohm's reg.no. 97 Met een Koekoeksei, reg.no. BMNH 1901.1.1.8561-5, Seebohm's reg.no. 126	Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 139, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1903: 107, Seebohm Ms 1876
Paapje <i>Saxicola rubetra</i>	29 mei 1876 27 mei 1876	4 4	reg.no. BMNH 1901.1.2.860-3, Seebohm's reg.no. 199 reg.no. BMNH 1901.1.2.856-9	Seebohm Ms 1876 Acquisition Books page 108
Roodborsttapuit <i>Saxicola rubicola</i>	27 mei 1876 29 mei 1876	4 4		Oates & Reid 1905: 160 Oates & Reid 1905: 160
Tapuit <i>Oenanthe oenanthe</i>	25 mei 1876 21 mei 1876 21 mei 1876 21 mei 1876 21 mei 1876 15 mei 1876	6 5 5 6 5 5	reg.no. BMNH 1901.1.2.989-994, Seebohm's reg.no. 119 6 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.978-82, Seebohm's reg.no. 120 reg.no. BMNH 1901.1.2.973-7, Seebohm's reg.no. 121 reg.no. BMNH 1901.1.2.983-8, Seebohm's reg.no. 122 reg.no. BMNH 1901.1.2.968-972, Seebohm's reg.no. 123 reg.no. BMNH 1901.1.2.963-7, Seebohm's reg.no. 125	Oates & Reid 1905: 166, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 166, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 166, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 166, Seebohm Ms 1876 Oates & Reid 1905: 166 Oates & Reid 1905: 166, Seebohm Ms 1876

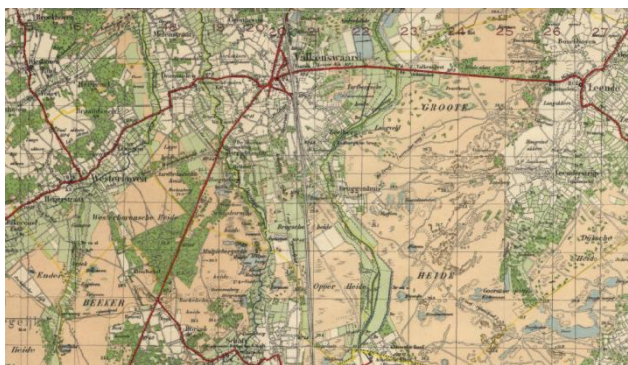

	28 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.995-1000, Seebohm's reg.no. 77	Oates & Reid 1905: 166, Seebohm Ms 1876
	14 mei 1876	6	Seebohm's reg.no. 124	Seebohm Ms 1876
Heggenmus <i>Prunella modularis</i>	24 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.385-9, Seebohm's reg.no. 190	Oates & Reid 1905: 133, Seebohm Ms 1876
Ringmus <i>Passer montanus</i>	12 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.6248-52, Seebohm's reg.no. 128	Ogilvie-Grant 1912: 200, Seebohm Ms 1876
	24 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.6243-7, Seebohm's reg.no. 129	Ogilvie-Grant 1912: 201, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.6233-7, Seebohm's reg.no. 131	Ogilvie-Grant 1912: 201, Seebohm Ms 1876
	12 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.6238-42, Seebohm's reg.no. 142	Ogilvie-Grant 1912: 201, Seebohm Ms 1876
	26 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.6253-7	Ogilvie-Grant 1912: 201
	14 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 127	Seebohm Ms 1876
	24 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 130	Seebohm Ms 1876
Huisvlieg <i>Passer domesticus</i>	25 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 203	Seebohm Ms 1876
Gele Kwikstaart <i>Motacilla flava</i>	29 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 208	Seebohm Ms 1876
	27 mei 1876	1	Seebohm's reg.no. 209	Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	1+3	Met Koekoeksei, reg.no. BMNH 1901.1.1.8438-41, Seebohm's reg.no. 201	Seebohm Ms 1876
Witte Kwikstaart <i>Motacilla alba</i>	28 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.4617-20, Seebohm's reg.no. 152	Ogilvie-Grant 1912: 76, Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.4576-81, Seebohm's reg.no. 153	Ogilvie-Grant 1912: 76, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.4621-4, Seebohm's reg.no. 154	Ogilvie-Grant 1912: 76, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.4611-6, Seebohm's reg.no. 155	Ogilvie-Grant 1912: 76, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.4625-30, Seebohm's reg.no. 156	Ogilvie-Grant 1912: 76, Seebohm Ms 1876
	20 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 151	Seebohm Ms 1876
	27 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 157	Seebohm Ms 1876
Duinpieper <i>Anthus campestris</i>	29 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.4900-3	Ogilvie-Grant 1912: 96
Boompieper <i>Anthus trivialis</i>	14 mei 1876	4	5 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.4821-5, Seebohm's reg.no. 85	Ogilvie-Grant 1912: 91, Seebohm Ms 1876
	15 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.4831-6, Seebohm's reg.no. 86	Ogilvie-Grant 1912: 91, Seebohm Ms 1876
	14 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.4826-30, Seebohm's reg.no. 87	Ogilvie-Grant 1912: 91, Seebohm Ms 1876
	19 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.4837-41, Seebohm's reg.no. 88	Ogilvie-Grant 1912: 91, Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.4846-50, Seebohm's reg.no. 89	Ogilvie-Grant 1912: 91, Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	2	reg.no. BMNH 1901.1.2.4851-2, Seebohm's reg.no. 90	Ogilvie-Grant 1912: 91, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.4842-5, Seebohm's reg.no. 91	Ogilvie-Grant 1912: 91, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.4812-20, Seebohm's reg.no. 93	Ogilvie-Grant 1912: 91, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	5	Seebohm's reg.no. 92	Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 94	Seebohm Ms 1876
Boompieper <i>Anthus trivialis</i>	28 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 95	Seebohm Ms 1876
Graspieper <i>Anthus pratensis</i>	26 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2.5055-8	Ogilvie-Grant 1912: 100
Vink <i>Fringilla coelebs</i>	16 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.1.2.5807-9	Ogilvie-Grant 1912: 173
Geelgors <i>Emberiza citrinella</i>	14 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2., Seebohm's reg.no. 105	Ogilvie-Grant 1912: 239, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2., Seebohm's reg.no. 107	Ogilvie-Grant 1912: 239, Seebohm Ms 1876
	16 mei 1876	3	4 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2., Seebohm's reg.no. 112	Ogilvie-Grant 1912: 239, Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.1.2., Seebohm's reg.no. 113	Ogilvie-Grant 1912: 239, Seebohm Ms 1876
	29 mei 1876	3	reg.no. BMNH 1901.1.2., Seebohm's reg.no. 114	Ogilvie-Grant 1912: 239, Seebohm Ms 1876
	25 mei 1876	4	reg.no. BMNH 1901.1.2., Seebohm's reg.no. 115	Ogilvie-Grant 1912: 239, Seebohm Ms 1876
	16 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2., Seebohm's reg.no. 116	Ogilvie-Grant 1912: 239, Seebohm Ms 1876
	14 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2., Seebohm's reg.no. 118	Ogilvie-Grant 1912: 239, Seebohm Ms 1876
	28 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 109	Seebohm Ms 1876
	14 mei 1876	2	Seebohm's reg.no. 117	Seebohm Ms 1876
Rietgors <i>Emberiza schoeniclus</i>	21 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.6558-62, Seebohm's reg.no. 177	Ogilvie-Grant 1912: 231, Seebohm Ms 1876
	21 mei 1876	5	6 eieren in Seebohm 1876, reg.no. BMNH 1901.1.2.6606-11, Seebohm's reg.no. 178	Ogilvie-Grant 1912: 231, Seebohm Ms 1876
	16 mei 1876	6	reg.no. BMNH 1901.1.2.6600-5, Seebohm's reg.no. 180	Ogilvie-Grant 1912: 231, Seebohm Ms 1876
	14 mei 1876	5	reg.no. BMNH 1901.1.2.6558-62, Seebohm's reg.no. 181	Seebohm Ms 1876
	14 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 179	Seebohm Ms 1876
Onbekend	16 mei 1876	4	Seebohm's reg.no. 191	Seebohm Ms 1876
	23 mei 1876	3	Seebohm's reg.no. 212	Seebohm Ms 1876

De verzamelaar William Eagle Clarke

William Eagle Clarke verliet Leeds in de ochtend van 5 mei 1879 en reisde via Londen, Queensborough, Flushing naar Middelburg. Via Middelburg, Breda, Boxtel, Eindhoven arriveerde hij rond de middag van 6 mei in Valkenswaard. Uit zijn beschrijving van Valkenswaard uit die tijd blijkt dat het grote open vlaktes waren met heide (en pijpenstrootje) met veel vennen.

Topografische kaart van Valkenswaard en omgeving rond 1930 (bron: [topotijdreis](#)). Er zijn oudere topografische kaarten beschikbaar, maar dit is de eerste in kleurendruk waardoor heidevelden en beekdalen veel beter zichtbaar zijn.

Als omgevingspecifiek werd het riviertje de Tongelreep apart benoemd als bepalend. Deze had brede en smalle stukken met veel waterplanten en elzen en wilgen. Ook de andere rivieren De Dommel en Kierschop (Keersop) waren bepalend. Diverse dennen-aanplanten en wilgehakhout waren te vinden, en op de grote vlaktes af-en-toe een

dennenboom. Hij vond tijdens zijn verblijf 88 soorten vogels rond Valkenswaard (tabel 3).

Tabel 3. Opmerkingen over vogels in de omgeving van Valkenswaard door William Eagle Clark, mei 1879.

Soort	Status
Zomertaling <i>Anas querquedula</i>	Een nest met 10 eieren
Slobeend <i>Anas clypeata</i>	Op de Tongelreep gezien
Wilde Eend <i>Anas platyrhynchos</i>	Algemeen
Pijlstaart <i>Anas acuta</i>	Enkele paartjes, een nest gevonden
Wintertaling <i>Anas crecca</i>	Algemeen
Patrijs <i>Perdix perdix</i>	Vaak gezien
Zomertortel <i>Streptopelia turtur</i>	Minder algemeen dan
Waterral <i>Rallus aquaticus</i>	Porseleinhoen
Porseleinhoen <i>Porzana porzana</i>	Algemeen langs de Tongelreep, diverse nesten (1 met 13 eieren)
Waterhoen <i>Gallinula chloropus</i>	Algemeen maar broedt hier niet
Blauwe Reiger <i>Ardea cinerea</i>	Paartje in broedkleed werd tweemaal gezien
Goudplevier <i>Pluvialis apricaria</i>	
Kievit <i>Vanellus vanellus</i>	Erg algemeen
Wulp <i>Numenius arquata</i>	Een nest gevonden, enkele andere vogels
Grutto <i>Limosa limosa</i>	Enkele vogels gezien
Kemphaan <i>Calidris pugnax</i>	Minder dan 6 paar gezien, veel baltsend en twee nesten verzameld
Bosruiter <i>Tringa glareola</i>	Minder algemeen
Tureluur <i>Tringa totanus</i>	Twee vogels op 9 mei
Bokje <i>Lymnocyptes minimus</i>	Twee gezien
Watersnip <i>Gallinago gallinago</i>	Enkele gezien
Kokmeeuw <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	
Zwarte Stern <i>Chlidonias niger</i>	Diverse paartjes maar nog geen eieren, vooral boven de Tongelreep
Blauwe Kiekendief <i>Circus cyaneus</i>	Twee paren dagelijks waargenomen
Kerkuil <i>Tyto alba</i>	Eén waargenomen in een denneboom
Steenuil <i>Athene noctua</i>	Drie nesten werden verzameld
Hop <i>Upupa epops</i>	Eén nest gevonden
Draaihals <i>Jynx torquilla</i>	Op 13 mei zingend

Groene Specht <i>Picus viridis</i>	Een nest gevonden
Torenvalk <i>Falco tinnunculus</i>	Broedt in de diverse aanplanten
Boomvalk <i>Falco subbuteo</i>	Alleen op 11 mei waargenomen
Wielewaa <i>Oriolus oriolus</i>	Diverse malen waargenomen
Grauwe Klauwier <i>Lanius collurio</i>	Diverse malen waargenomen
Klapekster <i>Lanius excubitor</i>	Diverse nesten, gemiddeld zeven eieren
Roodkopklauwier <i>Lanius senator</i>	Alleen op 17 mei gezien
Ekster <i>Pica pica</i>	Erg algemeen
Gaai <i>Garrulus glandarius</i>	Erg algemeen
Kauw <i>Corvus monedula</i>	
Roek <i>Corvus frugilegus</i>	
Zwarte Kraai <i>Corvus corone</i>	Erg algemeen
Pimpelmees <i>Cyanistes caeruleus</i>	
Koolmees <i>Parus major</i>	
Kuifmees <i>Lophophanes cristatus</i>	Twee nesten gevonden
Zwarte Mees <i>Periparus ater</i>	
Matkop <i>Poecile palustris</i>	
Boomleeuwerik <i>Lullula arborea</i>	Algemeen
Veldleeuwerik <i>Alauda arvensis</i>	
Staartmees <i>Aegithalos caudatus</i>	Van witkoppige vogels werden nesten gevonden
Tijftaf <i>Phylloscopus collybita</i>	
Fitis <i>Phylloscopus trochilus</i>	
Braamsluiper <i>Sylvia curruca</i>	
Grasmus <i>Sylvia communis</i>	
Tuinfluit <i>Sylvia borin</i>	
Zwartkop <i>Sylvia atricapilla</i>	
Sprinkhaanzanger <i>Locustella naevia</i>	Algemeen, twee nesten gevonden
Kleine Karekiet <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Een nest gevonden
Rietzanger <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	
Grote Karekiet <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Algemeen langs de Tongelreep
Boomkruiper <i>Certhia brachydactyla</i>	
Winterkoning <i>Troglodytes troglodytes</i>	
Spreeuw <i>Sturnus vulgaris</i>	
Beflijster <i>Turdus torquatus</i>	Op 11 mei gezien
Merel <i>Turdus merula</i>	Niet algemeen
Zanglijster <i>Turdus philomelos</i>	Alleen een legsel in de collectie Mollen gezien
Grote Lijster <i>Turdus viscivorus</i>	Een nest gevonden
Grauwe Vliegenvanger <i>Muscicapa striata</i>	
Roodborst <i>Erithacus rubecula</i>	Nest gezien gevonden door lokale jongens

Nachtegaal <i>Luscinia megarhynchos</i>	Algemeenste zanger
Blauwborst <i>Luscinia svecica</i>	Diverse nesten gevonden
Zwarte Roodstaart <i>Phoenicurus ochrurus</i>	Eén nest gevonden
Gekraagde Roodstaart <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	
Paapje <i>Saxicola rubetra</i>	
Roodborsttapuit <i>Saxicola rubicola</i>	
Tapuit <i>Oenanthe oenanthe</i>	Algemeen, diverse nesten gevonden
Bonte Vliegenvanger <i>Ficedula hypoleuca</i>	Op 14 mei bij Waalre diverse vogels
Heggenmus <i>Prunella modularis</i>	Eén nest gevonden
Huismus <i>Passer domesticus</i>	
Ringmus <i>Passer montanus</i>	
Gele Kwikstaart <i>Motacilla flava</i>	Twee nesten gevonden, 1 extra met ei van Koekoek
Witte Kwikstaart <i>Motacilla alba</i>	Drie nesten verzameld
Boompieper <i>Anthus trivialis</i>	
Graspieper <i>Anthus pratensis</i>	
Vink <i>Fringilla coelebs</i>	
Goudvink <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	
Groenling <i>Chloris chloris</i>	
Kneu <i>Linaria cannabina</i>	
Putter <i>Carduelis carduelis</i>	Nest gevonden met eieren
Geelgors <i>Emberiza citrinella</i>	
Rietgors <i>Emberiza schoeniclus</i>	Algemeenste vogel

Bezoekjes aan Adriaan Mollen

Op 26 mei 1876 interviewde Seebohm en zijn reisgezellen de hoofdvalkenier Adriaan Mollen over vogels rondom Valkenswaard.

Als zeldzame doortrekkers werden genoteerd (in willekeurige volgorde) Steenarend, Zeearend, Visarend, Buizerd, Ruigpootbuizerd, Wespendif, Rode Wouw, Giervalk, Slechtvalk, Smelleken, Havik, Sperwer, Velduil, Roek (voormalig broedvogel), Kruisbek, Sijs, Barmsijs ssp, Zwartkop, Fazant (zeer zelden), Kraanvogel, Blauwe reiger (voormalig broedvogel),

Houtsnip, Poelsnip, Oeverloper (misschien broedvogel), Kwartelkoning, Grauwe Gans, Rietgans ssp., Kolgans, Brilduiker.

Als wintergast werden genoteerd (in willekeurige volgorde): Bonte Kraai, Sneeuwgorz, Koperwiek, Kramsvogel, Goudhaan, Vuurgoudhaan, Pestvogel, Slobeend en Smient.

Als broedvogel werd opgemerkt (in willekeurige volgorde): Steenuil (broedde in konijnenholen), Kerkuil, Grote Bonte Specht, Kleine Bonte Specht, IJsvogel, Raaf, Notenkraker (broedde af en toe hier), Putter, Nachtzwaluw, Patrijs, Kwartel, Ooievaar (af en toe), Wulp, Grutto, Watersnip, Krakeend en Pijlstaart (Seebohm 1876).

Valkenvangstplaats (bron: [boswachtersblog](#))

Aan Clarke liet Mollen zien dat hij in juli 1876 drie jongen van een nest van Blauwe Kiekendief had verzameld. Ook meldde Mollen dat Roodkopklauwier algemeen broedde rond dorpen. In de collectie Mollen werden door Clarke ook nog gezien Ortolaan (die volgens Mollen broedde rondom het dorp) en Middelste Bonte Specht. Over het kroondomein het Loo meldde Mollen dat er jaarlijks 2.000 paren Blauwe Reigers broedden (Clarke 1880).

Discussie

De gepubliceerde noot in *The Zoologist* (Clarke 1880) en het ongepubliceerde manuscript (Seebohm 1876) zijn niet geraadpleegd voor o.a. de Avifauna van Noord-Brabant (van Erve et al. 1967). Beide geven veel extra data en die worden in de Avifauna nodeloos gemist.

In dit artikel benadruk ik het belang die Britse ornithologen gespeeld hebben in de kennisverzameling vóór 1900. Zij zorgden er voor dat met name de avifauna van Valkenswaard uitstekend gedocumenteerd werd, en tot ver in twintigste eeuw bleef Valkenswaard de best geïnventariseerde omgeving.

Opmerkelijk overigens is het volledig ontbreken van Korhoen bij beide heren.

Dankwoord

Dank aan Tim Milsom en Bob McGowan voor extra informatie. Dank aan Douglas Russell (Natural History Museum, Tring, Engeland) voor enkele bezoeken aan de collectie. ■

Literatuur

Bridger W. 1855. Notes from a bird-nesting expedition to the south of Holland. *The Naturalist* V: 271-272.

Clarke W.E. 1880. Dutch Brabant notes on birds observed in Dutch Brabant. *The Naturalist* 5: 90-92 & 99-107.

van Erve F.J.H., Moller Pillot H.K.M., Wittgen A.B.L.M., Braaksma S., Knippenberg W.H.T., & Langenhoff V.F.M., 1967. *Avifauna van Noord-Brabant*. Assen.

Jansen J.J.F.J. 2012. William Bridger (1832-1870), collector of birds eggs in Australia and The Netherlands. *Archives of natural history* 39: 174-176.

Jansen J.J.F.J. 2013. Kleinst Waterhoen in Nederland: voorkomen en herziening van gevallen in 1800-2006. *Dutch Birding* 35: 311-332.

Jansen J.J.F.J. 2014. Former breeding of Eurasian Golden Plover, Dunlin and Wood Sandpiper in Limburg and Noord-Brabant, the Netherlands. *Dutch Birding* 36: 9-19.

Jansen J.J.F.J. & Vlek R.J.J. 2010. Joseph Baker, een Engelse vogelverzamelaar in Nederland in het midden van de negentiende eeuw. *Limosa* 83: 176-181.

Kinnaer N.B. 1938. Obituary: William Eagle Clarke. *Ibis* 1938: 548-552.

Milsom, T 2020. *Henry Seebohm's Ornithology*. Bristol.

Oates, E.W. 1901. *Catalogue of the Collection of Birds' Eggs in the British Museum*. Vol 1. London.

Oates, E.W. 1902. *Catalogue of the Collection of Birds' Eggs in the British Museum*. Vol 2. London.

Oates, E.W. & Reid, S.G. 1905. *Catalogue of the Collection of Birds' Eggs in the British Museum*. Vol 4. London.

Ogilvie-Grant, W.R. 1912. *Catalogue of the Collection of Birds' Eggs in the British Museum*. Vol 5. London.

Seebohm H. 1876. *Journal of an ornithological trip to Holland 1876*. Unpublished manuscript at University of Cambridge: Department of Manuscripts (M.S.Add. 4472).

Seebohm H. 1887. Notes on the Birds of Natal and adjoining parts of South Africa. *The Ibis* ser. V (5): 336-351.

Justin J.F.J. Jansen, Naturalis Biodiversity Center, justin.jansen@naturalis.nl.

Aardappelpoters, geschilderd door Vincent van Gogh in 1884